

izdeloval AŽ panje, z Medexom pa je pričel sodelovati že leta 1960. Tedaj je na vseh 72 panjih začel smukati cvetni prah. Kmalu je pričel pridobivati tudi matični mleček. Povečal je število panjev in opustil mizarško obrt ter se posvetil predvsem čebelarstvu, tudi zaradi večjega dohodka, ki ga je v tistih časih čebelarstvo dajalo, seveda, če je čebelar prideloval tudi ostale čebelje pridelke. Ker je bil dober čebelar, je število panjev hitro rastlo. Pridobil si je tudi nekaj sodelavcev in se v glavnem posvetil pridelavi matičnega mlečka.

Izpopolnil je tehnologijo čebelarjenja, predvsem pa pridobivanja matičnega mlečka. Z nekaterimi spremembami je tudi izboljšal AŽ panj. Pred nekaj leti je večino panjev prestavil na prikolice, s katerimi prevažajo čebele na paše oljne ogrščice,

akacije, na kostanj, pa tudi na gozdne paše na Pohorje. Kakor povsod, je v zadnjih letih kriza tudi v čebelarstvu, cene čebeljih pridelkov so nizke in Janez le težko krije vse stroške čebelarjenja. No, tudi časi krize minejo, potrebno se je prilagoditi in potem že nekako gre naprej, pravi. Danes ima že več kot dva tisoč panjev. Pravi, da jih prodajal ne bo, ker so družine preocene. Zaposlenih ima devet delavcev, ki delajo pozimi v mizarški delavnici, poleti pa pridelujejo tudi matični mleček in vzrejajo matice. Pred leti je namreč pričel tudi z vzrejo matic, tako da jih že letos namerava vzrediti okoli dvajset tisoč. Nekaj tisoč jih bo tudi izvozil, celo na daljno Japonsko. To pa je velik uspeh tudi za slovensko čebelarstvo, za Janeza Pislaka pa še posebno veliko priznanje za kakovost.

IZ KRONIKE (II.)

V prvem zapisku »Iz kronike« smo predstavili tudi Štirmoža iz Polhovega Gradca, ki se je 1873. med prvimi prijavil za naročnika »Slovenske čebele«. Tudi čebelarstvo »Dolomiti« kaže 117 let kasneje ob praznovanju 70-letnice obstoja čebelarske organizacije v kraju in 10-letnice otvoritve Doma čebelarjev v Polhovem Gradcu neke odlike, ki jim skoraj ni para.

– Na novi razglednici Polhovega Gradca je tudi slika Doma čebelarjev, ki leži na podnožju Polhograjske gore, znane izletniške točke (824 m). Turistično društvo »Blagajana« se je predlogu društva rado odzvalo. Upodobitev se je društvu zdela potrebna tudi zato, ker je v brošurici »Polhograjska gora« (1980) zapisano, da »idilčno pot na Goro takoj na začetku skazita nova stavba in peskokop.« Dejansko pa Dom čebelarjev domalega v celoti skriva nekdanji peskokop, tako da tvori skladno celoto z naravnim okoljem.

– Vzhodno od Doma je bilo 1983 posajenih 12 medovitih dreves (iz drevesnice v Medlogu), ki so sedaj že visoka in v okras: pet vrst javorjev (dve vrsti ostrolistnega javora *Acer platanoides*, beli javor *A. pseu-*

doplatanus, ameriški javor *A. negundo* ter *A. saccharinum*), tri vrste lip (lipa *Tilia platyphyla*, lipovec *T. cordata*, *T. tomentosa*), jesen *Fraxinus excelsior*, jerebika *Sorbus aucuparia* ter dve okrasni vrsti robinije (*Robinia pseudoacacia*) z rdečima cvetovoma. Leta 1990 so posadili še dve sadiki poznocvetoče sorte akacije *rosacin*, dobavljene iz Madžarske.

– V »Slovenskem čebelarju« (1990/6) je izšel prvi zapis »Iz kronike« z veliko sliko Doma čebelarjev in opis nekaterih značilnosti Polholgrajskih Dolomitov.

– Določilo iz prejšnjega stoletja, da kmetje, dijaki, učitelji, upokojeanci, duhovniki plačajo le polovico naročnine za strokovno glasilo »Slovenska čebela«, je društvo udejanilo tako, da so člani in nečlani s pet ali manj čebeljih družin prejeli zastoj letvice za zatiranje varoe.

– Tradicionalni izlet na kramarski semenj v Pliberku, ki ga vsako leto organizira predsednik društva Vinko Zibelnik, smo ob 10-letnici v splošno zadovoljstvo popestrili z obiskom čebelarstva Hmezad v Medlogu.

– Ob podelitvi odličja Anton Janša prve stopnje sem v nagovoru, objavljenem v

Slovenskem čebelarju, pojasnil, da me je čebelarstvo Polhov Gradec predlagalo za to odlikovanje ob 10-letnici otvoritve Doma čebelarjev.

– Dve steni društvenih prostorov – dvorano in klubsko sobo – smo poživil z zemljevidoma Ljubljanske okolice in Jugoslavije, na katerih je prikazano širjenje varoze in kraji, kamor je Zavod za čebelarstvo v letih 1970/75 pošiljal matice. Knjižnico smo obogatili še s tremi strokovnimi publikacijami.

– Februarja 1990 je upravni odbor razpravljal, občni zbor društva pa decembra 1990 sprejel predlog, naj Zveza čebelarških društev Slovenije odlikuje Čebelarstvo društvo »Dolomiti« v Polhovem Gradcu z odličjem Anton Janša prve stopnje zaradi njegovih izjemnih zaslug za popularizacijo čebelarstva v Sloveniji in izven nje ter za dvig strokovnega znanja na predavanjih, ki so se jih udeleževali tudi čebelarji iz širše okolice.

– Minilo je deset let, odar se je Čebelarstva zadruga Ljubljana – pravna naslednica Zavoda za čebelarstvo – vselila v Dom, ki ga je društvo zgradilo s pomočjo posojila Zavoda za čebelarstvo. Po pogodbi iz leta 1977 je društvo v letih 1980/90 vračalo Zavodovo posojilo s poračunavanjem mesečne najemnine za uporabo prostorov v Domu. Poracun najemnine se je iztekel maja 1990, tj. deset let po vselitvi. Na dlani je, kaj to pomeni za društveno blagajno! Pojasnimo naj, da je bila v najemni pogodbi za ves čas določena stalna – nespremenljiva najemnina, kar je olajšalo obračunavanje. Z istim dnem je začela teči nova najemna pogodba s Hmezad Celeia – Čebelarstvo Polhov Gradec. Le-ta je po združitvi Čebelarstva zadruge Ljubljana s Hmezad-Čebelarstvo zadruge Žalec leta 1982 postala pravni naslednik Čebelarstva zadruge Ljubljana. UO je moral seveda na novo določati najemnino. Za nas, ki smo v preteklih letih doživljali tudi nekaj tisočkratno inflacijo dinarja, je zanimivo, da sta bili povpečni ceni medu in sladkorja leta 1977, ob določanju prve, in leta 1990, ob določanju druge najemnine – približno enaki!

– Kronika ne bi bila popolna, če ne bi poročali še o zadnjem dogodku tega leta. Gre za privatizacijo dosedanje poslovne enote Polhov Gradec v okviru Celeia Hmezad – Čebelarstvo Medlog. Na novo registrirano podjetje »Čebelarstvo Polhov Gradec d.o.o. Božnar« bo vodila Malči Božnar, diplomirana inženirka živilske tehnologije. Novo podjetje bo imelo v Domu v najemu iste prostore in pod enakimi pogoji, kot jih je sprva imel Zavod in nato zadruga, po letu 1982 pa Hmezad. Njegove proizvode bodo v trgovinah prodajali pod oznako »Zelena dolina«.

Upajmo, da bralci Slovenskega čebelarja kronistu ne bodo zamerili, če bo o zgoraj navedenem malo razmišljaj.

Lepo in prav je, da t.i. družbena lastnina postopno prehaja v zasebno lastništvo. Ker sem bil ob rojevanju »družbene lastnine« mati in babica v eni osebi, ker sem nebogljenčku z vsem svojim znanjem, izkušnjami in odrekanjem v 15 letih pripomogel, da se je razvil v upoštevanja vredno podjetje in mu končno priskrbel tudi udobne delovne prostore, mi seveda ne more biti vseeno, kako se bo razvijalo vnaprej. Z vzpostavitvijo lastniške pristojnosti in odgovornosti, pa se postavljajo vprašanja o možnih oblikah zasebnega lastništva. Gre predvsem za možnosti pritegnitve dodatnega kapitala, za povečanje obratnih sredstev, za posodobitev tehnologije, pridobitev novih spodbud za uvajanje novih proizvodov, iskanje novih tržišč. V Franciji sem naletel na uspešno družinsko čebelarstvo zadruge, ki jo sestavlja pet članov, pa tudi zadruge, sestavljeno iz treh družin. V našem primeru bi to vlogo lahko prevzelo mešano podjetje, npr. delniška družba. Res pa je, da taka oblika v naši zavesti še nima prave opore, saj ne vemo, kako bi taka delniška družba delovala, medtem ko za zasebno podjetništvo vemo, da ima temeljne pogoje uspešnosti. Pri delniški družbi se vsak med nami spomni in spotakne ob samoupravljanje, in to upravičeno. Kakor koli, podpisani kronist želi novemu nosilcu čebelarstva dejavnosti vsestranski uspeh!

Dr. J. RIHAR